

Nr 301.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående visst undantag från bestämmelserna för statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att, med avvikelse från de beträffande statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara givna bestämmelser, staten må övertaga försäkring för olycksfall till följd av rådande krigstillstånd för befäl och besättning å svenskt fartyg i de fall, där fartyget på grund av gällande bestämmelser kan av staten försäkras.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen, med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april
1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Carleson anförde:

Enligt förordningen den 9 juli 1915 om statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara må sådan försäkring å annat fartyg än fiskefartyg icke meddelas, med mindre redaren åtagit sig att till befälhavare och besättning utgiva viss skälig, av krigsförsäkringskommissionen godkänd ersättning för skada till följd av olycksfall, härflytande från krigsfara, eller genom betryggande försäkring berett dem rätt till sådan ersättning. Sedan genom kungörelse den 6 februari 1917 — i enlighet med riksdagens i skrivelse samma dag, nr 14, lämnade medgivande — förordnats, att, med avvikelse från de beträffande statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara gällande bestämmelser, olycksfallsförsäkring finge övertagas för befälhavare och besättning å av staten försäkrade fartyg, har Kungl. Maj:t den 23 februari 1917 dels förordnat, att kaskoförsäkring icke finge av krigsförsäkringskommissionen beviljas, så framt ej redaren förbundit

sig att i händelse av olycksfall till följd av krigstillståndet lämna ersättning åt besättningen efter de i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete angivna grunder och åt befälet efter samma grunder med den ändring, att maximum av den avlöning, efter vilken ersättning bestämdes, höjdes från 1,800 kronor till 3,000 kronor, dels ock bemyndigat kommissionen att tillsvidare intill utgången av år 1917 meddela försäkring av denna ersättningsplikt.

Sedan emellertid i anledning av framställningar från Sveriges fartygsbefälsförening och Svenska eldareunionen fråga uppkommit om beredande av högre olycksfallsersättning åt sjöfolket, har Kungl. Maj:t enligt förslag av kommerskollegium och krigsförsäkringskommissionen genom beslut den 16 mars 1917 förordnat, att tillsvidare kaskoförsäkring icke finge av krigsförsäkringskommissionen beviljas, så framt ej redaren förbundit sig att i händelse av olycksfall, som till följd av krigstillståndet kunde drabba befäl och besättning å fartyget, lämna ersättning, utöver vad genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 februari 1917 föreskrivits, vid dödsfall med ett kapitalbelopp av 5,000 kronor efter befäl och 3,000 kronor efter besättningsman att utgå i stället för begravningshjälp, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigat kommissionen att tillsvidare meddela försäkring av denna ersättningsplikt samt av den vidsträcktare ersättningsplikt, redarna kunde åtaga sig beträffande befäl och besättning å av staten försäkrade fartyg.

De villkor beträffande ersättningsskyldighet och försäkring, som sålunda föreskrivits, hava, efter samråd med krigsförsäkringskommissionen, enligt Kungl. Maj:ts beslut denna dag såtillvida undergått ändring, att skyldighet att utgiva förutnämnda kapitalbelopp föreskrivits jämväl vid invaliditet i förhållande till invaliditetsgraden samt att å andra sidan i händelse av dödsfall beloppen bestämts skola utgå endast till de personer, som enligt 1916 års lag äro berättigade till livränta.

I oförmälda båda framställningar av fartygsbefälsföreningen och eldareunionen har tillika framhållits, att statens olycksfallsförsäkring borde utsträckas till att även omfatta sjöfolket å de fartyg, som icke av staten försäkras; och hava kommerskollegium och krigsförsäkringskommissionen, som gemensamt avgivit utlåtande över nämnda framställningar, härutiinnan anfört, att staten borde trygga krigsolycksfallsersättning åt befäl och besättning å varje fartyg, som ginge i utrikes fart, genom att dels ålägga redare att utgiva sådan ersättning dels giva kommissionen bemyndigande att även utan samband med kaskoförsäkring meddela krigsolycksfallsförsäkring åt befäl och besättning å fartyg, som icke för krigskontraband.

Då statens kaskoförsäkringsverksamhet är grundad på frivillig försäkring och intill den 1 januari 1918, då 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete träder i kraft, icke finnas andra bestämmelser beträffande olycksfallsersättning åt sjöfolket än de i sjölagen upptagna, vilka hava högst obetydlig räckvidd, kan från statsmakternas sida olycksfallsersättning icke tillförsäkras sjöfolket å de fartyg, som icke bliva av staten kaskoförsäkrade, i annan ordning än genom särskild lagstiftning, varigenom ersättningsplikt i nämnda hänseende ålägges redarna. En sådan lagstiftning, som, enligt vad föreslaget blivit, skulle begränsas till vissa slags olycksfall inom viss del av en särskild näringsgren och bygga på väsentligt andra grunder än som innefattas i 1916 års lag, torde emellertid vara ägnad att väcka betänkligheter av principiell natur — betänkligheter, som för visso icke föreligga i samma grad, när det gäller att såsom villkor för en av staten tillhandahållen förmån — kaskoförsäkring — uppställa förbindelse om en ersättningskyldighet, vars omfattning till stor del motiveras av rådande tillfälliga exceptionella förhållanden och det allmännas intresse av att sjöfarten hålles igång i den utsträckning, som möjligt och lämpligt är.

Men, även om dylik särskild lagstiftning icke anses lämpligen böra tillgripas i denna för övrigt brådskande angelägenhet, bör staten givetvis icke underlåta att hålla hand över att olycksfallsersättningen för sjöfolket blir på tillfredsställande sätt ordnad. I stort sett kan detta sägas redan vara fallet. Enligt vad jag erfarit, kan det nämligen nu anses klart, att Sveriges redareförening kommer att förplikta sina medlemmar att utgiva olycksfallsersättning enligt de grunder, som slutligen utformats i Kungl. Maj:ts ovan omförmälda beslut av denna dag. Rederier, som icke tillhöra Sveriges redareförening, torde icke vara av den betydelse, att, om de fortfarande vilja driva sina fartyg i fraktfart, de torde kunna underlåta att följa redareföreningens exempel.

Vad därefter angår frågan om rätt för krigsförsäkringskommissionen att meddela olycksfallsförsäkring utan samband med kaskoförsäkring, bör jag erinra, att riksdagen i sin skrivelse den 6 februari 1917 framhållit angelägenheten därav att staten icke ikläder sig ifrågavarande försäkringsrisk i andra fall än där det är utrett, att olycksfallsförsäkringen icke kan erhållas i den ordning, som dittills tillämpats. I anledning av detta uttalande torde det böra tillses, huruvida ur anförda synpunkt en ytterligare utvidgning av statens olycksfallsförsäkringsverksamhet kan vara önskvärd.

I den skrivelse av krigsförsäkringskommissionen, som föranlett Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut den 23 februari 1917, vilken skrivelse

är dagtecknad den 17 i samma månad, har kommissionen uppgivit, att kommissionen vid förhandling med de sex svenska olycksfallsförsäkringsbolag, vilka förut efter kommissionens bemedling försäkrat den ersättningsplikt, kommissionen i ifrågavarande hänseende ålagt redarna, erfarit, att man icke vidare kunde räkna på att de tyska återförsäkringsbolag, som dittills övertagit en stor del av de svenska bolagens risker, skulle vara villiga att övertaga någon försäkring, som gällde även inom det av Tyskland senast proklamerade blockadområdet, vilket gjort, att flertalet av de svenska bolagen sett sin kapacitet väsentligt reducerad. Då det icke vore lämpligt att under så brydsamma och ovissa förhållanden som de nuvarande bygga ifrågavarande försäkringsverksamhet på utländska bolags villighet att teckna återförsäkring, borde enligt kommissionens åsikt staten övertaga även krigsolycksfallsförsäkringen men använda de svenska bolagen som återförsäkrare.

Emellertid hava sedermera fyra svenska försäkringsbolag, vilka driva livförsäkring och endast i samband därmed olycksfallsförsäkring, inkommit med två särskilda skrivelser, av vilka framgår, att nämnda bolag vore beredda att ensamma eller i förening med andra svenska försäkringsanstalter tillhandahålla erforderlig försäkring i förevarande syfte samt att de hölle för givet, att de svenska livförsäkringsbolagen i förening med olycksfallsförsäkringsbolagen, men efter all sannolikhet även med egna krafter skulle kunna täcka hela försäkringsbehovet.

Detta skulle överensstämma med riksdagens uttalade önskan och mot nämnda verksamhet torde, i den mån densamma överensstämmer med lag och gällande bolagsordningar, icke vara något att erinra, särskilt om densamma innebure bättre villkor för de försäkrade än som från det allmännas sida ansetts kunna påfordras.

Försiktigheten torde emellertid bjuda, att staten håller obegränsad möjlighet öppen för redare att hos krigsförsäkringskommissionen erhålla försäkring för den ersättningsplikt, varom här är fråga. Redan nu äger kommissionen rätt att lämna dylik försäkring rörande befäl och besättning å fartyg, som blivit av kommissionen kaskoförsäkrade. För att vinna nyss angivna mål bör denna kommissionens befogenhet utsträckas även till andra svenska fartyg än nyss angivna, som på grund av gällande bestämmelser kunna av staten försäkras.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att, med avvikelse från de beträffande statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara givna bestämmelser, staten må övertaga försäkring för olycksfall till följd av rådande krigstillstånd för

befäl och besättning å svenskt fartyg i de fall, där fartyget på grund av gällande bestämmelser kan av staten försäkras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Stig Östergren.